

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 16. ANUL XV.

Telegrafu este de doue ori pe septemana: joi si Dumineca. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu banii prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiul prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ur' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

31.

Sabiu, in 23 Febr. (7 Mart.) 1867.

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu, 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Siedinti'a dietei ung. din 28 Fauru.

Sabiu 22 Fauru.

Diarele câte ne vinu a mâna au prognostice despre siedinti'a acést'a dietala. Ori câtu de diferite sunt colorile politice ale foiloru, tóte au cate unu cuventu de recunoscintia fatia cu circumspectiunea cea energica a ministeriului Andrassy.

Ceea-ce se infatiosieza mai antaju cetitoruului despre acést'a siedintia e, ca ministeriulu au luat nisce cestiuni vitale a mâna si au venitu de s'au prezentatu cu ele inaintea dietei. Acestea suntu privitore la sarcinele publice, la intregi- eea armatei, la regularea municipieloru si la legea pressei.

Nu suntemu de acei'a cari sa fimu consternati, nici de acei cari sa ne entusiasmamu dupa un'a séu alta impregiurare, nefavoritóre séu favoritóre, si de aceea si cu ocaziunea acést'a déca luamu noti- tia despre acést'a intemplanu in diet'a unguésea, vremu simplu a constatá unu pasu nou alu desvol- tariloru constitutionali.

Scóterea contributiuniloru curente si radicarea recrutiloru vedemu din actele ce se asternura die- tei cá proiecte de lege, ca suntu prevedinte si pen- tru Transilvania. Vedemu mai departe ca sistem'a de administratiune si justitia pâna la o alta dispo- sitione a legislativei cu respectu la art. 7 § 5 din legile din 1848 ministeriulu e de pa- rere cá sa remana cea de pâna acum si ca in con- sunantia cu acestu sistem sa faca dispositiunile recerute dupa parerea sea sub raspunderea propria. Fiindu sátu de provisorii, amu fi fórté neplacutu surprinsi, candu in er'a cea noua ne-amu tredi iera cu unu provisoriu; cáci nu amu dori sa mai ajungemu si alte restauratiuni, cá cea de deunedile la Brasiovu.

Legea pressei din 1848 se reintroduce cu u- nele modificári.

Ce e mai de insemnatu din acést'a siedintia pentru noi ardelenii e sustinerea mai departe a si- stemului de administratiune pâna la o alta dispo- sitione a legislativei. Cá multe alte in limb'a di- plomatica, are si acést'a unu intielesu alternativu.

Din cele precesse in anii din urma in sa si din garantiile date de pre tronu, omulu aru puté face cea mai drépta si logica deducere, candu aru pre- supune, ca legilativ'a cea suspensa a Transilvaniei in ea va mai avé sa vorbéscá cá atare in acést'a ce- stiune. Acést'a dorintia si pretindere exprimata de románi si in diet'a clusiana nu prejudeca nici in- tentiuniloru tronului, nici desvoltárei constitutionali, ci e tocma unu ce necesariu, pentrucá ori ce con- tractu bilateralu si cu atátu mai tare unulu ce pri- vesce dreptulu publicu a duoru tieri trebuie sa aiba voi'a amendarorur pártiloru contractante; — alt- mintre in locul contractului intra forti'a. Cir- cumspectiunea cu care inanguréza ministeriulu ac- tiunea sea ne face sa credemu cele exprimate. Lán- ga acést'a ni-arú placéinse candu am vedé si din partea nóstra o energia resoluta, o impreun- nare la o actiune solidaria, carea acum e póte mai de lipsa cá ori si candu.

Cetimu ca in Pest'a Ardelenii in o conferin- tia s'a inoitu sa formuleze o mijlocire intre dor- rintiele lor, si a face ministeriului propunere. Cine suntu ardelenii acesti'a? suntu si deputatii románi acolo? au luat si iau parte la acea conferintia sen dóra se luera fára de noi de pelea nóstra? — Unu altu momentu din acést'a siedintia ce merita a fi consideratu e la proiectulu regulárei municipie- loru unde se suspende punctulu e) dela § 2 din art. 16 de lege din 1848, in urm'a cáru in siedintiele comitetelor si a adunáriloru marcale erá normata pentru Ungari'a eschisivu limb'a magiara. Suspen-

derea acést'a e motivata prin castiunea nationalita- tiloru ce are sa se deslege pre cale legislativa.

„Zkft“, cárei de siguru nu i se va puté im- putá ca e fóia magiarona dice la acést'a: „Noi gratulámu sinceru ministeriului ungurescu, ca au lu- atu prin propunerea suspensiunei punctului e) a ar- ticulului 16 din 1848, initiativ'a cea atátu loiala, cátu si momentósa, carea delatura atátea nedreptáti grele, comise in legile din 1848 contra nationali- tátiloru nemagiare.“

„Afuriseni'a Gazetei“.

In numerulu 14. alu „Tel. Rom.“ promise- ramu a raspunde la acelu pasagiu alu articolului „Concordiei“ nr. 12 de sub rubric'a „Sabiu“, unde se dice, dupa o coresp. dela Brasiovu, preotínea gr. resaríténa in ea totu mai tine la a furiseni'a din Dec. 1854 si se feresce de ea (adeca de „Gaz. Tranniei“) cá de unu obiectu ciumatu, iar altii cetescu pre ascunsu.“

Nu ne trecea prin minte a veni la obiectulu a- cest'a, déca diuariulu Concordi'a nu ni-arú fi pro- vocatu prin dis'a-i corespundintia dela Brasiovu; ba martarisimu, ca nice de astadata nu amu fi disu- nimic'a, déca in acelea putine, dar impungátóre cu- vinte ale Concordiei, nu s'aru manifestá tendinti'a, pe de o parte de o scocióri iarasi critici asupr'a autoritátei supreme a bisericei nóstre gr. or. ro- máne, si a produce despretiurea actelor aceli'a, iar pe de alta parte de a copilarí pe preotínea nó- stra gr. or. din Brasiovu.

A trece cu vederea in se atari tendintie, pri- mite de o fóia publica romana, nu ne iérta autori- tatea bisericei nóstre si datorintia nóstra fatia cu publiculu románu, cáru'a avemu ai espune lucrulu, nu laconice si cu cuvinte impungátóre, ci cu des- lucirea si lamurirea obiectului, spre alu pricepe ori si cine, pentrucá nu ne place a vorbí pintre ren- duri, ceea-ce dela nici unu diuariu románu nu o asteptámu.

Obiectulu, pe care-lu atinge Concordi'a, cu nisce termii in sine nedrepti si totuodata nepotri- viti si neonesti, s'au petrecutu la anulu 1855. (nu 1854), si cuprinde in sine circulariulu Episco- piei nóstre de atunci, ddto 5 Decembre 1855. Nr. cons. 1090, prin care nu se „afurisesce“ nici nu se „ciuméza“ Gazet'a si famosulu ei calendariu alu dlui B. pe an. 1856, ci pentrucá nisce scopuri ne- iertate, malitíose si despretiutóre de biserice'a nó- stra gr. or. si de asiediamintele ei, ce le-au urmatu numitele scrieri, se svatnesce poporulu bisericei nó- stre, ca sa nu procure si se nu cetésca acele scri- eri, cari tinteau numai si numai la romperea uni- mei duchului nostru crestinescu, la slabirea temeli- ei bisericei nóstre gr. or. si la stricarea buneii in- tielegeri si neclatitei credintie a crestiniiloru nostri, ba putemu dice, la semanarea semburului de ura intre noi románii insine.

Numitele scrieri, intre alte multe invetiaturi, si indemnári la neascultare de invetiaturile bisericesci, s'au incercatu a dejosi si a denegá tóta insemnata- tea soborului bisericei nóstre, tinutu la anulu 1850, primulu soboru si inceputulu vietiei constitutionale a bisericei nóstre románe gr. or. din Transilvania, dupa unu somnu de mórté alu ei de 150 de ani, si plinu de suferintie.

Nu ne iérta tempulu si spatiulu, ba nici nu a- flámu astadi consultu, a reproduce tóte acestea tri- ste fapte ale unoru conationali ai nostri, ce s'au petrecutu pe la anulu 1855, ci indemnámu pe fia- care omu iubitoriu de adeveru la cetirea suscitatu- lui circulariu, observandu, ca acele scrieri nu au merítatu numai afuriseni'a bisericei nóstre in intie- lesulu canónelor, ceea-ce nu li s'au datu, ci au

merítatu afuriseni'a intregii natiuni románe, pentru- ca ele, in locu sa conlucre la bun'a intielegere a ambelor confesiuni románe, au fostu cadutu in acelu mare si neieratu pecatu, despretiundu cele mai sfinte asiediaminte ale bisericei nóstre gr. or., de au lucratu la discordia intre aceste confesi- uni, de care discordia s'au bucuratu si au triumfatu la totu tempulu neamicii natiunei románe.

Trebuie sa mai observámu in ea, ca acelea va- temári, comise prin dísele scrieri, asupr'a invetiatu- rei si asiediaminteloru bisericei nóstre, atátu erau de gróse, incátu acelor, cátu si scriitoriloru lorú, de siguru nu le-arú fi lipsitu biciulu legiloru civile, déca Episcopulu nostru de atunci, voindu a incun- giurá acestea, nu arú fi fácutu intrébuintiare de mijlócele concese lui prin legile bisericei nóstre, si nu arú fi emisu acelu circulariu, cu scopu, cá prin invetiatur'a archierésca se impedece si se pa- ralisese demoralisarea intentiunata prin amintitele scrieri, care in fapta produsese si frupte. —

Intrebámu acumu pe Concordi'a, vrea ea, prin corespundinti'a-i dela Brasiovu, in respectulu Ga- zetei Tr., sa arunce din nou sementi'a discordiei in natiunea nóstra, precum au sementatu Gazet'a pre la anulu 1855; ori ce vrea Concordi'a cu aducerea aminte de afurisenia si ciu'm'a — cum o dice — „din Dec. 1854“?

Noi nu vremu sa triumfámu, candu suntemu siliti a oservá ca diuariulu Concordiei, prin amint- it'a-i corespundintia dela Brasiovu, nu si va ajunge astadi unu atare scopu, ci mai vertosu da ea chiaru Gazetei unu testimoniu de seracia, candu dice, „ca totu mai tine preotínea nóstra gr. res. din Bra- siovu la afuriseni'a Gazetei, si se feresce de ea, cá de unu obiectu ciumatu.“ Cáci déca singura Concordi'a si corespundintele ei dela Brasiovu cre- de, ca in ea si adi mai jace o afurisenie pe Gazeta, si se mai ferescu de ea omeni cunoscuti atátu in 1855 cátu si acum de inteligenti, atunci cu buna séma nu afurisenia din Dec. 1854, cumu-i place Concordiei a numi invetiatur'a archiereului nostru din 5 Dec. 1855, ci póte ca purtárele si faptu- intiele Gazetei, pe terenulu politicei nóstre nationale, in tempulu celu din urma o caracteriséza pe ea in modulu de susu, si indemnna pe unii ómeni de a se ferí de ea, — nu dícemu cá de unu obiectu ciu- matu.

Acestea atribute are dar singura Gazet'a a si le adscrie, cáci noi presupunemu, ca acei preoti inteligenti gr. or. dela Brasiovu cunoscú cu multu mai bine si mai deaprópe pe comfii Gazetei, cu cari au de a face in tóta díu'a, si pricepu cu multu mai bine scrierile si tendintiele lor, decátu cá sa póta cine-va cugetá ca ei din fric'a si respectulu unei „afurisenii din Dec. 1854“ asupr'a Gazetei, s'aru ferí de acést'a, si o aru ceti pe sub ascunsu.

De altmintre e de miratu, ca cum de vorbesce Concordi'a si corespundintele ei chiaru numai de preotii nostri dela Brasiovu, cari aru mai tiné la afuriseni'a Gazetei, cáci acelu circularu archierescu au fostu indreptatu cátra intrég'a preotínea a e- parchiei.

Incheiemu cele díse cu acei'a, ca fatia cu a- celea momentóse schimbári, ce se petrecu pe cam- pulu politicei de adi, si atingu in prim'a linia inte- resele natiunei nóstre, mai bine s'aru cadé unu jurnalulu politieu si literariu, a se ocupá de acelea, in folosulu nationalu, decátu a mai sementá intre noi negin'a anului 1855. —

Dr. Borcea, fisc.

Din Pest'a.

28 Fauru n. Presentarea ministriloru inaintea

